

Stockholms universitet
Rektor

Juridiska avdelningen
Barbro Molander
BESLUT

2004-06-22
Reg.nr 31-197-04

Uppdragsutbildningen IEMBA vid företagsekonomiska institutionen, Stockholms universitet

Anmälan

H, som är deltagare i uppdragsutbildningen IEMBA vid företagsekonomiska institutionen vid Stockholms universitet, har anmält universitetet och uppgett bl.a. följande.

Han ansökte till utbildningen hösten 2002 och påbörjade denna våren 2003. Han blev lovad att han skulle få en Master degree efter avslutat program med godkända resultat. Prefekten vid företagsekonomiska institutionen lovade honom detta när de träffades i Kina. Även på universitetets hemsida utlovade universitetet att programmet ledde fram till en Master degree. När han avslutade utbildningen fick han veta att han inte kunde få en examen utan att han i stället skulle få ett kursbevis för utbildningen. Vidare har han betalt avgiften för utbildningen själv och inte genom något företag. Han vill att Stockholms universitet skall utfärda den utlovade examen till honom och återbetala den avgift, "tuition fee", som han har betalat.

H har till sin anmälan fogat ett kvitto på att det är han som har betalat in avgiften för utbildningen.

Utredning

Universitetets yttrande

Högskoleverket har remitterat anmälan till Stockholms universitet.

Universitetet har i yttrande anfört bl.a. följande. Det framgår av institutionens svar att de har mottagit ett "Recommendation Letter" från Ass. General Manager poly Property (hotel) Management co. Ltd. Till bolaget ställd faktura för H finns också bifogad i kopia.

Institutionens uppfattning är att det inte gjorts några utfästelser om formella examina (svensk magisterexamen). Det som erbjudits i detta sammanhang är ett IEMBA-program, vilket inte är att jämföra med reguljär svensk grundutbildning. Detta är klart och tydligt kommunicerat.

I övrigt kommer universitetet att invänta beslutet från Justitiekanslern (JK) i den principiella frågan om krav på återbetalning av kursavgift inom uppdragsutbildningen och om informationen kring utbildningen varit tillräcklig.

Övrig utredning

Utdrag från universitetets hemsida före april 2003 om Företagsekonomiska institutionens MBA-program säger bl.a. följande. To be awarded the International

BESLUT

2004-06-22

Reg.nr 31-197-04

Sid 2

Executive MBA degree, participants must obtain at least a pass grade in each selected module and their thesis. The grading system used in all elements of the program is "Pass with distinction", "Pass" or "Fail".

Den skriftliga utbildningsinformationen för IEMBAprogrammet från tiden före den 1 april 2003 har samma information.

Hemsidan har därefter ändrats. Numera sägs i FAQ på hemsidan följande. Successful completion of our IEMBA program gives you the title "International Executive MBA". This is worth 40 Swedish credit points.

Av protokoll från samhällsvetenskapliga fakultetsnämndens sammanträde den 5 februari 2004 framgår under punkten 15 att företagsekonomiska institutionen ansökt om inrättande av magisterexamen med ämnesbredd med vissa angivna inriktningar. Fakultetsnämnden har beslutat att på försök fram till den 31 december 2004 inrätta de magisterexamina med ämnesbredd som institutionen föreslagit.

Högskoleverkets bedömning

Inledningsvis konstaterar Högskoleverket att JK den 2 april 2004 har fattat beslut i det ärende (dnr SU 309-0905-03) som Stockholms universitet hänvisar till. Ärendet rör ett anspråk på återbetalning av betald kursavgift i IEMBA-programmet, som är en uppdragsutbildning. JK har avböjt att reglera anspråket mot staten och anför att det inte råder någon tvekan om att tvisten grundar sig på ett avtal. JK anser därför att det är universitetet och inte JK som är behörigt att företräda staten i denna tvist.

Avgifter för utbildningen

Högskoleverket har denna dag i ärende med reg. nr 31-3893-03 redovisat sin uppfattning om universitetets handläggning och rutiner i den aktuella uppdragsutbildningen. Verket har konstaterat att bristen på skriftliga avtal har lett till oklarheter om vilka som är parter i avtalen och vad som i övrigt gäller om bl.a. betalningsvillkor. Verket har kritiserat universitetet för sitt sätt att träffa avtal om uppdragsutbildning i strid mot sina lokala regler och förutsatt att universitetet ser över sina rutiner när det gäller hanteringen av uppdragsutbildningen.

Enligt 2 § förordningen (1997:845) om uppdragsutbildning vid statliga universitet och högskolor, som gällde före 2003, fick högskolan inte ta betalt från enskilda för uppdragsutbildningen. Inte heller enligt den nu gällande förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning får högskolan ta betalt av fysiska personer för uppdragsutbildningen.

Högskoleverket konstaterar alltså att universitetet inte får ta betalt av enskilda deltagare för sin uppdragsutbildning. Uppdragsutbildningen byggs som framkommit på ett avtal mellan uppdragsgivaren och universitetet och uppstår det en tvist med anledning av avtalet så är det ytterst domstol som skall pröva

BESLUT

2004-06-22

Reg.nr 31-197-04

Sid 3

frågorna. Vem som har betalat för uppdragsutbildningen är en bevisfråga som Höskoleverket inte går in på.

Information om examen

Av 1 kap. 11 § högskolelagen (1992:1434) framgår att regeringen föreskriver vilka examina inom grundläggande högskoleutbildning som får avläggas. Några andra examina får inte avläggas av de statliga högskolorna.

Höskoleverket beslutar vid vilka högskolor dessa examina får avläggas.

Höskoleverkets beslut om tillstånd för högskolor att utfärda examina finns i förteckningen över vilka universitet och högskolor som har rätt att utfärda olika examina (HSVFS 2003:1).

Uppdragsutbildning får bedrivas bara om den har anknytning till högskolans examensrätt (3 § förordningen om uppdragsutbildning). Examensbevis får ges enligt bestämmelserna om grundläggande högskoleutbildning (6 §).

Det finns ingen examen benämnd Master i den svenska examensordningen. Begreppet Master är internationellt efterfrågat och det relaterar till en allmänt bekant struktur i andra länder. Master of Business Administration (MBA) t.ex. har blivit något av en egen examensnisch för ekonomiutbildningar i olika länder. Värderingen och regleringen av denna typ av utbildningar sköts av branschen och ligger utanför de nationella systemen.

Handlingarna i ärendet utvisar att universitetet på sin hemsida före april 2003, uppgav att det aktuella programmet skulle leda till en IEMBAdegree. Informationen vände sig till potentiella deltagare (applicants) i uppdragsutbildningen. Hemsidan har därefter ändrats. Även i den skriftliga utbildningsinformationen uppgav universitetet att utbildningen skulle leda till en IEMBAdegree.

Att det här inte är fråga om en översättning av magisterexamen framgår av handlingarna i ärendet. Någon magisterexamen med ämnesbredd fanns över huvud taget inte inrättad vid universitetet för det programmet förrän i februari 2004. Den examen som utbildningen uppgavs leda till var alltså en examen som inte finns i den svenska examensordningen och som universitetet inte får utfärda.

Mot denna bakgrund anser Höskoleverket att universitetets information på sin hemsida före april 2003 om att utbildningen leder fram till en IEMBAdegree var felaktig. Den felaktiga informationen har också funnits med i utbildningsmaterialet. Deltagarna får i stället ett utbildningsbevis (course certificat).

Höskoleverket riktar allvarlig kritik universitetet för sitt sätt att lämna felaktig information om utbildningen på dels universitetets hemsida, dels i annan information om programmet. Höskoleverket anser att det är väsentligt för både uppdragsgivaren och deltagaren i en uppdragsutbildning att få veta om en

BESLUT

2004-06-22

Reg.nr 31-197-04

Sid 4

utbildning leder fram till en godkänd examen eller om den resulterar endast i ett diplom utan formellt värde som en i Sverige erkänd examen.

I sammanhanget kan nämnas att Högskoleverket i tillsynsärenden och rapporter sedan 1999 upprepade gånger påtalat vikten av korrekt information till utländska studerande när det gäller vilken examen de kommer att få. Erkännande i andra länder av examina utgår i regel från de examina som finns i examensordningen. Även regeringen har i propositionen Den öppna högskolan (prop. 2000/01:3) pekat på vikten av korrekt information i denna fråga.

Frågan om universitetet har gjort sig skyldig till ett avtalsbrott gentemot uppdragsgivaren är inte Högskoleverkets sak att bedöma utan den frågan får ytterst avgöras av domstol.

Högskoleverket har noterat att universitetet i februari 2004 inrättade magisterexamen med ämnesbredd som kan användas inom programmet. Utredningen visar också att H har begärt att provas för en sådan examen och att begäran nu hanteras av universitetet.

Högskoleverket har också noterat att universitetet har ändrat informationen på sin hemsida och att en IEMBAdegree inte längre utlovas.

Högskoleverket utgår från att universitetet ser över all sin information om programmet både inom och utom Sverige så att inga missförstånd kan uppstå i examensfrågan.

Högskoleverket kommer under 2005 att följa upp ärendet i denna del.

Detta beslut har fattats av universitetskanslern i närvaro av chefsjuristen Annica Lindblom och avdelningschefen Åsa Klevard efter föredragning av verksjuristen Barbro Molander.

Sigbrit Franke

Barbro Molander